

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

4. Monet breviter & exhortatur ad præparandum se contra subitam mortem.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

probi, nam est hæc lex super omnes filios Adæ; sed non omnes in eandem partem cadunt, quandoquidem non omnes in eodem statu agunt.

Quid sit esse ad Aquilonem vel Austrum. Adjectur denique sapienter: *Ubiunque ceciderit lignum, ibi erit*; quia utique homo dum moritur, cadit ad generatam, vel beatam, vel infelicem. Ad beatam quidem, si ad Austrum cadat, hoc est, si in statu gratiæ deccdat. Ad infelicem autem æternitatem, si ad Aquilonem cadat, hoc est, si in statu peccati mortalis moriatur. Ibi ergo erit, sine ulla spe, vel metu, transeundi de uno extremo ad extremum alterum, de Austro in Aquilonem, aut e contra. Nempe inter regionem Austri & Aquilonis firmatum est chaos magnum, ut hi qui volunt hinc transire, non possint inde huc transire, prout dicebat Abraham Epulon. Quo quidem loquendi modo indicat distantiam inter reprobos & electos, & inæqualitatem meritorum inter eos: ita ut iustitiæ divinæ decreto immutabiliter constitutum sit, ut electi maneat in bono confirmati, & reprobi in malo obfirmati. Et hinc fit, ut chaos hoc est, hiatus, abyssi, & vorago impermeabilis inter eos esse dicatur; ita ut Sancti nullum damnatis auxilium ferre valeant, quamvis desiderio quodam naturali ad id ferri videretur. Lignum itaque si ceciderit, ibi erit, quia nec locus est poenitentiae post mortem, nec remedium, nec ullum auxilium sperandum. Et, ut ait S. Bernardus: *Cum ceciderit, non adjiciet ut resurgat, nec ut se vertat. Ibi se iudicabit Deus, ubi in venerit, & quidem immutabiliter & irreversabiliter.*

Luc. 16.

Bern. ser. 49. inter parvos.

Ad quam partem homo ceciderit, hic incertum est.

Signa probabilia, quo arbor casura sit.

Quamdiu autem sumus in hoc mundo, non possumus certo scire, ad quam partem nosler futurus sit casurus, quia licet videamur tendere ad Austrum, sumus tamen inconstantes & mutabiles, ita ut possumus rursus reflectere nos ad Aquilonem. Immo non vult Deus nos id scire, teste Sapienter: *Justi & sapientes, opera eorum in manu Dei, & tamen nescit homo, utrum amore an odio dignus sit, sed omnia in futurum servantur incerta.* Hoc autem voluit Deus nos ignorare, ut semper stemus coram illo cum humilitate & sollicitudine, & circumspiciamus nobis.

Sunt tamen nonnulla probabilia signa ad iudicandum quo arbor sit casura. Illuc scilicet cadere solet arbor, quo tendit maior ramorum copia, majusque pondus, quando exciditur. Qui sunt rami nostri? Audi S. Bernardum: *Rami nostri, desideria nostra sunt, quibus ad Austrum extendimur, si spiritualia fuerint, si carnalia, ad Aquilonem. Quæ vero præponderant, medium corpus indicat. Ea namque præponderant, que secum traxerim corpus. Est enim corpus nostrum inter spiritum, qui servare debet, & carnalia desideria, qua militat adversus animam spirituum. Hæc S. Bernardus. Itaque rami animæ examinandi sunt, hoc est, desideria, cogitationes, sollicitudines nostræ. Quæ quidem si de illis quæ salutem concernunt, principaliter*

sint, signum certe bonum, quod ad Austrum tendimus, & quod in illo æternum requiescemus, hoc est, in parte electorum. Si vero de terrenis, mundanis, vanisque tota nostra sit sollicitudo & occupatio; ita ut in spiritualibus non nisi corporem, frigus, siccitatem, ædiumque experiamur, indicium est nos tendere ad Aquilonem, ad partem reproborum, nosque cum illo futururos qui gloriatur: *Sedebo in lateribus Aquilonis.*

Defunctus, cui hodie lugentes parentatis, arbor fuit plantata manu Dei in horto florido & fructifero Ecclesiæ secus decursus aquarum, rigata rore cœlesti, rivulis gratiæ divinæ. Fructumque dedit in tempore suo pietatis erga Deum, charitatis erga proximum, bonæ conversationis, bonique exempli erga populum, Fructum, inquam, dedit bonorum operum juxta opus suum, sive juxta vacationem in qua à Deo positus fuerat, Eheu, hæc arbor morbi violentiæ excisa est, non sine vestro & amicorum luctu! Attamen huc solatio esse debet, quod sperandum sit, eum cecidisse feliciter, hoc est ad Austrum & sortem electorum: quia illic tendebant eius desideria, cogitationes, sollicitudines, pia exercitia, elemosynæ, operaque alia bona. Sollicitus nimirum fuit de salute, in verbo Dei audiendo, in frequentatione sacrificii quotidiani, in frequentatione Sacramentorum. Denique longa in morbo patientia probatus, omnibus armis spiritualibus munitus, ex hac vita excessit: quæ omnia nobis indicio sunt, eum ad requiem cecidisse, & in dextris agere, &c.

Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quando tempus sit. Marc. 13.

Primò hic requiritur pro dispositione ad mortem felicem, ut oculos aperiamus, dum dicitur **VIDETE.** Nempe multi sunt qui videre se putant, & cæci sunt; *Videntes non vident, audientes non intelligunt.* De his dici potest illud: *Non dedit Dominus vobis cor intelligens, & oculos videutes, usque in presentem diem.* Non vident statum animæ suæ, non considerans finem suum, non pœnas futuras, aut pœniam, nec Dei judicia: *Via impiorum renebrosa, nesciunt ubi corrumpant. Est via que videtur homini recta, & no visibilis eius ducunt ad mortem,* inquit Sapiens. His ergo merito dicitur **VIDETE:** hoc est, attendite seriò, & considerate scopum ad quem attenditis; viam per quam pergitis; viæ impedimenta, ne impingatis, & tandem in præcipitium irrevocabile corruatis. Aperite oculos, antequam offendant pedes vestri ad montes caliginosos, & date gloriam Deo antequam contenebreat.

Sic in Apocalypsi eundem dicitur: *Inange oculos tuos, ut videas, & appareat tibi confusio nuditatis tue. Nescis enim quia pauper es & cæcus, & nudus & miser, & miserabilis.* Certè multis colloquio opus est, ut videant plenius confusionem suam

222 2 & respi-

Applicatio.

LECT. 4.

Exhortatio ad præparandum se contra subitam mortem. Deut. 29. Prov. 4. Prov. 14. **Primo requiritur Videte,** Hier. 23. Apoc. 3.

104m. 9.

& respiciant suam suum. Luto oculos illinens, ce- cum reddidit videntem Christus Dominus. O fe- lix luto, quo multi egent ad clarè videndum ! Si enim vilem suam & lutam originem considera- rent, & in lutum tandem resolutionem novissi- mam, & hoc luto illuminari possent, ut viam veri- tatis & humilitatis ambularent, & despectis rebus præsentibus & caducis futura & æterna respice- rent. Audi Originem hom. 15. in Gen. *Viam nobis injiciat manus Iesus super oculos, ut incipiamus re- spicere; non ea que videntur, sed que non videntur; & aperiat nobis illos oculos qui non intuentur præ- sentia, sed futura; & revelet nobis cordis aspectum, quo Deus videtur in spiritu.*

2. Vigilate.

Secundò, requiritur, ut videntes vigilemus, & soporem excutiamus quapropter adjicitur, VIGI- LATE. Quasi unicuique diceretur Dispone vigilan- te de his que animam concernunt & salutem eu- am. Si in negotiis sæculi vigil esse soles, ne in hoc tantò momenti negotio torpescas. Olim dicebat vox celestis Prophetæ Hieremiæ: *Quid vides Hie- remia? Respondet: Virgam vigilantem ego video.*

Hier. c. 1.

Rursus interrogatur: *Quid vides Hieremia? Res- pondet: Ollam succensam ego video, & faciem eius à facie Aquilonis.* Aperiat unusquisque oculos in- star Prophetæ, & vigilet, ut virgam Dei vigilan- tem & peccatorum verticis incumbentem, à se a- verterat. Aperiat oculos, & vigilet; ne in ollam suc- censam iræ divinæ, & flammæ ultricis mittatur

Apo. 19.

1. Sai. 21.

cujus *Fumus ascendit in sæcula sæculorum.* VIDETE & VIGILATE. Felix qui poterit dicere: *Super speculam Domini ego sum, stans jugiter per diem; & su- per custodiam meam ego sum, stans totum noctibus.* Ille autem hoc valet dicere, qui consideratione vigili speculatur futura, ut sibi ab hostili incurfu provi- deat, & securitatem conciliet in vita hac discrimi- na plena. Hoc certè monebat Prophetæ, dum dicit. *Statue tibi speculam, pone amaritudines, dirige cor- tuum in viam rectam. Securè moritur, qui vigilave- rit. Beati servi, quos cum venerit Dominus, invene- rit vigilantes, sive in prima, sive in secunda, sive in tertia vigilia venerit; hoc est, sive in adolescentia sive in virilitate, sive in senio eos ex hac vita evoca- verit. Beatus miles, qui dicere potest: *Cunctis diebus quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego respondebo tibi. Operi manu- rum tuarum porrige dexteram.* Ad nihil ita fre- quenter exhortatur sacra Doctrina, quam ad vigi- landum. Ille dormit, qui in peccato agit; quique li- ne timore est cum peccavit. Inter brachia Saranæ obdormiscit. Reprehenditur Isoboth, quod cum securitate obdormit in meridie, cui interim insidi- atores in conclave irrepentes caput amputant. Is- both idem est quod *Vir confusiois.* Sane vir con- fusiois est, qui non vigilat, quia facillè in suam ca- put insidiatores admittit. 3. militèr repræhenditur Ionas, quod imminente tempestate in sentina navis- jaceat oppressus sopori gravi. Sequè adum ergo- hoc Domini consilium: VIDETE VIGILATE, ad-*

Hier. 31.

Iob. 14.

2. Reg. 4.

obviandam scilicet variis periculis, que animam circumeingunt quotidie. Hoc referri potest illud: *quis arguet viam eius Iob. 11. coram eo? Ipse ad sepulchra ducetur, & in congerie mortuorum vigilabit.* Quod aliqui sic interpretan- tur, quasi opret vir sanctus, ad remedium viri im- pii, ut aliqui prædicet illi viam eius, viam scilicet univèrsæ carnis, quodque effereendus sit ad sepul- chrum. Quod si corde recogitare voluerit, procul dubio vigilabit in congerie mortuorum, præ solli- citudine imminentiæ mortis, & timore putæi & a- byssi infernalis, cui suave videtur absorbere impiet- nifi vigilent. Vnde sequitur: *Dulcis fuit glacies Co- ceyci.* Coccyus apud Poetas fluvius est inferni: Glac- rea autem est terra prope fluvium arenosa: Vult ergò dicere: lucundum est morti cum ad se rapere, sive regioni mortis, nisi scilicet vigilet & convere- tatur. Quod si meditans mortem vigilat, mors jam ei non erit gravis, sed suavis. Inspiciat ergo unus- quisque viam suam, & finem viæ: ad sepulchra duc- at cum consideratio, ut in congerie mortuo- rum vigilans excitet animam videat mente fluvii infernalis quem omnes ad se rapere velle vider- tur; descendat ad infernum vivens, sic fiet, ut non descendat moriens. Hoc rursus est quod hic admo- nemur, VIDETE VIGILATE.

Tertiò adjicitur, ET ORATE. Hac nempe ratio- ne vitantur pericula & discrimina. Quod apertius exprimitur: *Vigilate omni tempore orantes, ut di- gni habeamini fugere ista omnia que futura sunt, & stare ante Filium hominis.* Nempe gravissimis nos cingentibus malis ac periculis, opus est divino sub- sidio, eiusque manu opitulante & dirigente. Illam porro sibi conciliat nostra oratio perseverans. Quapropter lonæ dormienti, qui tyrum gerit cor- pidi Christiani, dicitur. *Quid sopore deprimeris? Surge, & invoca Deum tuum, si forte recogites de nobis & non pereamus.* Hoc ei dicebat Gubernator navis, Hoc ipsum nobis dicere censetur Christus, Navis univèrsalis Rector, dum dicit: *Videte, vigilate, ora- te.* Et hoc maxime audire debemus, dum tempus afflictionis imminet, dum flagellis percussimur, dum mortes multorum subitas intuemur, tunc e- nim Vigilandum & Orandum, tunc oculi aperi- endi, ut quasi in speculo nobis proposito contem- plemur, quid nobis accidere valeat, & attendamus illam vocem: *Hodie mihi, cras tibi. Sic erit & judi- cium tuum.* Quod sum, tu eris; quod es, fui. Ergo- vide, vigila, ora, & memento que aure te fierent, & que superventura sunt tibi; hoc iudicium à Domino omni carni.

Quarto, datur ratio cur dictum sit: Videte, Vigi- late, Orate, dum subjungitur: *Nescitis enim quando tempus sit.* Certa est mors, ita ut rebus in humanis nihil illa sit certius. Audi S. Augustinum serm. 21. de verb. Domini. *Cætera nostra bona & mala incerta sunt, sola mors certa est. Conceptus est puer forte nas- citur, forte abortum facit. Ita incertum est: forte cres- cit, forte non crescit; forte senescit, forte non senescit; forte*

forte dives erit, forte pauper; forte uxorem ducet, forte habebis filios; forte agrotat, forte non agrotat. Nunquid potest dicere: forte moritur, forte non moritur? Hæc Augustinus. Interim die & hora mortis nihil incertum, licet ipsa sit certa. Hinc comparatur furi inveniendi incerta hora, tum à Domino, tum ab Apostolo Paulo, tum ab Apostolo Petro, tum ab Apostolo Ioanne. Ofurem vigilanter cavendum, de quo toties ab Apostolis & ab ipso Domino præmoniti sumus! Ofurem perniciosissimum quæquodidem id quod nobis pretiosissimum est, rapit! Profodit enim domum corporis nostri, & vitam tollit, quâ nihil pretiosius: immo & animam rapit, & ad Tartarum secum quandoque vehit infelicissimè omnibus bonis denudatam. Quam solutus igitur est qui huic rei non advigilat?

Matt. 24.
1. Theff. 5.
2. Pet. 3.
Apo. 3.
& 16.

S. Greg. 13. in Evang.

Bern. in spec. mon. Basil. in bruff. ad filium spir.

Eccel. 10. Isai. 38.

1. Cor. 15.

Instrum anime in manu Dei sunt, & non tanget illos tormentum mortis, &c. Sap. 3.

LECT. 5.

Nemo ignorat in manu Dei esse omnia: In manu eius sunt omnes fines terræ, ait P saltes. Dei sunt Ipse etiam est, qui tribus digitis appendit molem omnia terra, quique librat in pondere montes, & colles in psal. 94. statera. Tres eius digitus: Potentia, Sapientia, Providentia: quibus de universo orbe pro libitu disponit, de imperiis & regis, de sceptris & diadematis: Propterea etiam dicitur: Ludens in orbe terrarum, quia dominia & regna, opes & honores ab uno in alterum transfert, instar pilæ lusoriæ & volubilis, quæ de manu in manum transmittitur. Quocirca dixit Philo: Verbum diuinum eboreas in orbe ducit, & gentes circumlustrando, nunc hinc, nunc illis imperia vel tribuit, vel adimit. Hoc conspicuum est in ipso summo imperio, quod volubili circūgyratione ad varias gentes temporum successu delatum esse, nimis notum est ex historiis.

Prov. 8.

Philos. de Deo immutab.

Specialiter sunt impii in manu Dei.

Matt. 3.

Iob. 38.

Sed dicamus specialiter impios in manu Dei esse, quia hos sua manu coarctat plebit, in statera sua ponderat & reprobat. Quid est enim, quod dicitur in statera manus sue montes ponderare, nisi quod superborum sublimes animos examinat, sive Reges sint, sive Principes, aut qualibet celsitudine præminentes: Quid deinde? Certè cum celsitudinem cum impietate conjunctam reperit, è statera sua quasi reprobi ponderis monetam rejicit, & à se in æternum abjicit, sicque ostendit eos in manu sua esse, ut de eis pro placito disponat. Aut, si mavis, tener eos in manu quasi in ventilabro, & tanquam nimis leves exufflat, ut exinde in ignem incidant inextinguibilem. Sic enim dicitur: Ventilabrum in manu eius, & perpurgabunt aream suam, & congregabit triticum in horreum, paleam autem comburet igni extinguiibili. Denique in manu sua eos habet, quasi sordes in pallio quod suis tenet extremitatibus. Ad hoc enim videtur alludere Iob: Tenuisti concutiens extrema terra, & excussisti impios ex ea.

Vos igitur, ô Potentes, ô Principes, ô Nobiles, scitote quod in manu Dei estis, licet alios in manu vestra habere vos existimetis, quia potestatem exercetis super eos; eosque manu vestra ita quandoque premitis, ut etiam opprimatis. Vos ergo subijcite ei qui ponderat montes in statera, quique eos reprobare potest & abicere, ventilare & excutere: Humiliamini sub potenti manu Dei, ut in die visitationis exaltet vos, quia superbis resistite, humilibus autem dat gratiam.

1. Pet. 5.

Exemplo est Nabuchodonosor.

Dan. 4. Baltas. Dan. 5.

In manu Dei eras, ô Nabuchodonosor, & ideo dum nimium exaltaris, ab illo eiectus ab hominibus, cum feris es conversatus, donec agnosceres manum Dei cœli.

In manu Dei eras, ô Baltasfar, & in statera ejus, sed inventus es minus habens, & ideo ab eo reprobarus es.

22. 2. 3. in ma-

applicatio ad defunctum facilis est, ostendendo quomodo oculos aperuerit, vigilavit, oravit se disponens ad mortem.

